

# UJÉLET

## A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

V. ÉVFOLYAM, 1 SZÁM.

MEGJELENIK  
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1949. JANUÁR 6.  
5729. Tévész 5.

### MINDSZENTY

Figye felett mi sem térhetünk egyszerűen napirendre. A Mindszenty-ügy nem egyik, vagy másik társadalmi réteg, nem egyik, vagy másik párt, nem egyik, vagy másik felekezet, hanem az egész magyar nép ügye. Az esztergomi érsek, aki most az államrendészeti hatóságok őrzetében van és — a bizonyítékok súlya alatt — bevallani kényszerült bűneit, minden magyar dolgozó ellen vétkezett.

A Mindszenty-ügy körül — pedig még hátra van az ügyességéi vizsgálat stádiuma és a bírói eljárás — máris minden, de minden tisztázódott. Nem kellett terhelő tanúk. A terhelő bizonyítékokat Mindszenty sajátkezü feljegyzései szolgáltatták. Ezekhez csatlakoztak azután azok a külföldi személyektől származó levelek, amelyek reflektorszerűen világítottak be az esztergomi primási palotában lezajlott machinációkra. Nem egyházi kérdésekről van szó. Másról. A hazaárulás legtipikusabb esetéről.

Nem vallási problémák forognak szőnyegen. Más problémák kerültek előtérbe. A Mindszenty bíborosi palatjának árnyékába bujó reakciók manőverei, amelyeket Mindszenty, az esztergomi primás egyházi tekintélyével fedezett. Fedezett? Nem! Mozgatott. Irányított. Szervezett.

Az egyház szabadságát semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Mindszenty évekig visszaélhetett az egyház szabadságával.

A vallás szabadságát semmi sem tanúsítja jobban, mint az, hogy Mindszenty

évekig reakciós eszmék palástolására használta fel a válás tanításainak hirdetésére szolgáló templomi szószékeket.

Mi derült ki Mindszenty esetében?

Kiderült, hogy — Mindszenty volt évekig keresztül a magyarországi reakciós megmozdulások centrális figurája.

Kiderült, hogy — az esztergomi primási palota volt évekig keresztül a magyarországi reakciós szervezkedések központja.

Kiderült, hogy — Mindszenty idegen állam besugójaként tevékenykedett.

Kiderült, hogy — Mindszenty idegen államot magyarországi belügyekbe való beavatkozásra buzdított.

Ennyi a közelmultról! Ennyi a tegnaptól.

De van — ó, mennyire van! — tegnapelőtt is! Mindszenty diestelen tegnapjához diestelen tegnapelőtt is társult!

Kiderült, hogy — Mindszenty a legvéresebb háborus uszító volt.

Kiderült, hogy — Mindszenty az imrédysta országrontásért hevílt.

De kiderült más is. Kiderült, hogy az esztergomi primási palotából olyan ember akart — amire nem volt illékes — politizálni, akinek a politikai horizontja legfeljebb a Horty-korszak népnyzó és népmérgező szolgabíráinak politikai „széleslátásához” hasonlítható! Mindszenty nem tudta: hol él, kié a hatalom, kik a szövetségesei és kikkel áll szemben? Mindszenty azt hitte, hogy még mindig mel-

### Ahol tombol a fasizmus

Egyiptom és Irak máris megsértette a Egyesült Nemzeteknek a genocid bűncselekményről hozott határozatát

Nemrég fejeződött be az Egyesült Nemzetek Szervezetének párisi ülészaka. Az ülészak legvégén a közgyűlés elfogadta a genocid bűncselekmény nemzetközi törvénybe való iktatását.

Mi a genocid bűncselekmény?

Hogyan került a nemzetközi jogba?

Amire alig van példa a nemzetközi jog és a volt Népszövetség, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete történetében, a genocid bűncselekmény kodifikálásának ötlete és tervezete egyetlen „magánembertől” ered. Ez a „magánember”: Rafael Lemkin professzor. A professzor évek óta ostromolja a különböző kormányokat a genocid bűncselekmény nemzetközi törvénnyé való minősítésének

elgondolásával és semmiféle visszautasítással sem hagyta elvenni a kedvét... Fúrdozását most végre teljes és tökéletes siker koronázta.

Egy „magánember”, egy hatalom nélküli jogtudós, egy humanista, aki mögött nem állott hatalom és befolyás, az érvek erejével rávette a keleti és nyugati hatalmakat, hogy egyértelműen bűncselekménynek nyilvánítsák a genocid cselekményeket.

Genocid cselekmény... Ez — a szó szó szerinti értelmében — fajgyilkosságot jelent. Amikor Rafael Lemkin a bűncselekménynek első tervezetében nevet adott, nem is gondolt sokkal többre, mint a szeme előtt lezajló lengyelországi tömeggyilkosságok megállítására.

Rafael Lemkin látta, hogy

lőzni lehet a magyar nép akaratát és még mindig „jó” partnerek a tróntalan uralkodók, a leváltott hercegek és egyéb politikai kalandorok!

A magyar népi demokrácia sokáig mutatott türelmet. Ezt a türelmet egyesek félre is értették. Félreértették és a gyengeség jelének tartották. Pedig a magyar népi demokrácia azért volt türelmes, mert nem félt az esztergomi primási palotában lezajló „játékról”. Ereje tudatában megvárta a végső lehetőséget!

A fekete reakció kiskirálya azonban nem nyugodott.

Egyre tovább és tovább provokált, egyre újabb és újabb támadásokra vetemedett. Erre azután lesújtott a magyar népi demokrácia ökle!

Most már az igazságszolgáltatásé a végső szó. Most már a bírának kell eldöntenie Mindszenty bűnösségének fokát. A jogi megfogalmazása illet még hátra van! De a magyar nép verdiktje máris elhangzott!

Mindszenty bűnös, bűnös és bűnös. Hazaárulásban, országrontásban, nemzetének megtagadásában és idegen erdek szolgálatában.

miképp öldösik a németek a lengyeleket, akár zsidók, akár nemzsidók és miképp pusztítják az Európa különböző vidékeiről odahurcolt baloldaliakat és zsidókat.

A genocid bűncselekmény fogalmi köre azonban az évek során igen kibővült.

Ma már többről van szó, mint fajgyilkosságról. Ma már genocid bűncselekménynek — a genocid bűncselekmény egyes eseteinek — minősül a különböző népesorportok elpusztításának, elszorvasztásának, sőt, kulturális tönkrötölésének esete is.

A tapasztalat tudniillik azt mutatta, hogy nemcsak tarkónövésével és gázkamrákkal lehet elpusztítani a fajokat és népesorportokat, hanem kiéhezéssel, a szaporodás megállításával, rossz életmódrákényszerítésével és a kulturális élet lehetőségeinek elvonásával is.

Még néhány hetes sincs a nemzetközi jog új deiktuma, a genocid bűncselekmény és máris bejelentés történt a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatosan az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkárságánál.

A Zsidó Világkongresszus közölte az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkárságától, hogy Egyiptomban és Irakban máris sorozatosan olyan bűncselekmények történtek az illető államok hivatalos vezetőinek közreműködésével, amelyek kimerítik a genocid bűncselekmény fogalmát.

De, ami Egyiptomban és Irakban készül, az a már megtörtént bűncselekményeknél is súlyosabb. A Zsidó Világkongresszus tudomására hozta az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkárságának, hogy Egyiptomban és Irakban előkészületeket hajtanak végre a zsidó lakosság elpusztítására.

Egyiptomban és Irakban megszűnt a zsidó lakosság életbiztonsága. Fasiszta hordák lépten-nyomon súlyos testi sértéseket okoznak a zsidóknak. Naponta halálos esetek történnek. A zsidó lakosság javarésze nem mer kimenni az utcákra.

Külön kell foglalkozni az internálótáborokkal, amelyekben tömegesen pusztulnak az emberek. Egyiptomban olyan új Auschwitzok, Bergen-Belsenek és Buchenwaldok vannak, amelyek túlságosan túl vannak az emberirtás és emberkínzás táborai.

A Zsidó Világkongresszus

megbízásából dr. Stephen S. Wise elnök külön átiratban fordult a különböző államok követségeihez is, azokat ugyancsak figyelemztetve a küszöbönálló eseményekre, amelyek — ha az Egyesült Nemzetek Szervezete tehetetlennek bizonyulna ebben az esetben is — hatalmas tömegek pusztulását okozhatják. Dr. Nahum Goldmann pedig sajtókonferencia keretében vitte a világsajtó nyilvánosságára az egyiptomi és iraki eseményeket.

Az egész világ közvéleménye kíváncsian várja, hogy milyen lépéseket tesz az Egyesült Nemzetek Szervezete a genocid bűncselekmény eddigi elkövetőinek felelősségvondására és miképp előzi meg a bekövetkező tömeggyilkosságok elkövetését.

Ha nem tudja érvényesíteni akarátát és nem tudja megakadályozni a genocid bűncselekmények folytatását, akkor a genocid bűncselekmény nemzetközi törvénybe való iktatása a nyugati országok részéről nem volt más, mint képmutató kapitalista komédia.

Őszintén megmondjuk: nem bízunk a genocid bűncselekményről szóló nemzetközi törvény hatáerejében. Az Egyesült Nemzetek Szervezete az emberi jogokat sem tudja megvédeni. Vagy talán nem is akarta? Az is lehet. A nemzetközi kapitalizmust, amikor az imperiálizmus és fasizmus korszakába érkezett, nem nagyon érdekli a genocid bűncselekmény, vagy az emberi jogok chartája. Fő a profit. És a profitot jobban segítik elő az egyiptomi és iraki rab-szolgák, mint azok az üldözött embercsoportok, amelyek ismerik az emberi jogok igazi értelmét.

## Kivándorlók!

Ereben a legjobban keresett szakma a csempezés (parit) faburkolás. Egy hónap alatt 4000-4500-an kényszerültek kivándorolni: 120-800. d. u. 3 óra után.

## CHAVÉRIM! utlevélkép

Még olcsóbban REICH JENŐ fényképészmeszter  
Csak Erzsébet-kört 33. Rev. színház mellett.  
JÖJJETEK CHAVERHOZ!

## MODERN PARÓKÁK, pótrészek

művészi kivitelben **ALTSCHÜLER E.**

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12  
TELEFON: 421-057

## UJÉVI ÜDVÖZLÉS SZAKASITS ÁRPÁD köztársasági elnökénél

Mint a többi egyház részéről, a magyarországi izraelita hitfelekezet szervezetei részéről is küldöttség jelent meg január elsején Szakasits Árpád köztársasági elnökénél.

A küldöttség tagjai voltak: Stöckler Lajos, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának elnöke, Kahan-Frankl Samu, az Orthodox Izraelita Központi Iroda elnöke és dr. Schwarcz Benjámin, az Országos Rabbiegyesület elnöke. Stöckler Lajos, a küldöttség vezetője a magyar izraelita hitfelekezet jókívánságait felmárcsolta az új év alkalmából a Köztársaság elnökének, aki megleghangú válaszában mondott köszönetet az üdvözlésért s kérte a küldöttséget, hogy jókívánságait adják át a magyar izraelita hitfelekezet tagjainak.

## Rabbi-ösválasztás a Pesti Izr. Hitközségben

Vasárnap délelőtt nagy tömegben jelent meg a Pesti Izr. Hitközség szavazási joggal felruházott tábora, hogy szavazatalával is állást foglaljon azok mellett a rabbik mellett, akiknek a működését, tevékenységét, értékes hitnevelő munkáját, már évek óta alkalmuk volt látni és értékelni.

A rabbi-választásnak egyik érdekesebb jelensége volt a női szavazók nagy száma. Először fordult elő a hitközség életében, hogy a nők is hozzájárulnak szavazatukkal rabbi választásához. Ez a nagy szám azt bizonyítja, hogy a nőkkel szemben a hitközség vezetői és tagjai is egyre inkább tisztában vannak a nők szerepével.

Több ezer ember jelent meg a szavazás napján. A visszajárók között sokan a régi rabbi választásokra és összehasonlították az utóbbiakat. Kiderült, hogy a múltban képest, sokkal nagyobb érdeklődés mutatkozott meg a most lezajlott rabbi választásokon, mint bármikor.

Dr. Schwarcz Benjámin, dr. Katona József, dr. Herskovits

Fábián rabbi működése elé nagy érdeklődéssel és szeretettel néz a Pesti Izraelita Hitközség tagjainak a tábora.

## Növekszik Délamerikában az antiszemita propaganda

A World Jewish Affairs közli, hogy dr. Arich Tartakower, a Zsidó Világkongresszus végrehajtóbizottságának tagja, most tért vissza délamerikai utjáról.

— Délamerikában — mondotta dr. Arich Tartakower — állandóan növekszik az antiszemita propaganda és ennek következtében fokozódik a zsidóság nyugtalansága. Braziliában az arabok állnak az antiszemita izgatás élén. Argentínában ugyancsak érezhető az arabok izgatása. Arab és spanyol nyelven olyan hetilap indult, amely tartalmilag és külsejleg egyaránt a Stürmer-hez hasonló. Bolíviában szintén erős antiszemita akciók észlelhetők és itt súlyosbítja a helyzetet, hogy arab származásuk előkező közhivatalokat töltenek be.

## A Páva-utcai templom 25 éves fennállását

műltó módon ünnepelték meg nagyszámú hallgatóság előtt december 31-én, az újjáépített templomban. Dr. Rosenblum Manó körzeti rabbi ismertette a templom 25 éves történetét. Január 1-én, a kultúrteremben társas vacsorán, chanuka ünnepség keretében ünnepelték az évfordulót. Ehrlich László elnökhelyettes megnyitása után dr. Rosenblum Manó tartott nagyhalású beszédet, majd Kunstädter Márton elnök és dr. Zahler Emil örökös elnök ismertették a templom múltját. Demons Miksa, a Pesti Izr. Hitközség főtitkára vázolta a zsidóság mai helyzetét. Dr. Burger Dénes, dr. Endrei S. Henrik, Adler Sándor, Brück Sándor és dr. Seifert Géza szóltak még fel. Tannenbaum David főbíró és Gottschall Jakab karvezető működtek közre a jubileumi ünnepségen.

## A hajduböszörményi aut. orth. izr. hitközség

azonnali felvételre  
Sochet uvodek,  
baal korét keres.

Előnyben Maure haurea. Költészet és egyéb irodalmi művek. Adományok. Kleit Henrik elnök-gazdának címre. Dorog-ut 4. sz. kőföldök.

## A Szarvasi Izraelita Hitközség

a csoportfűzés és munkaszervezésben elpusztított mártírjainak emlékéül  
1949 évi január hó 16-án  
d. u. 2 órakor

szavazat fel a hitközség imádjában. A beszédet követően a velünk együtt érkezők közül tiszteltelt meghívjuk. Az emlékmű bizottság.

## HIREK ISRAELRŐL, A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

### Angol-arab provokációs hadjárat Izrael ellen

A palesztinai események szemlélője elől feltűnően fellépő jelenségnek minősül az a tény, hogy a hét folyamán az arab rádióállomások és angol hírgyűjtőkések fellépő nagy zsidó gyűlölmékről számoltak be, bár maga az izraeli kormány ezekről a gyűlölmékekről semmit nem tudott. Különösen meglepő ez a helyzet akkor, ha a palesztinai harcok korábbi szakaszára emlékezünk, amikor a valóban jelentékeny izraeli győzelmek állandóan tagadták az arab szövők és még akkor is arab kézben levőnek jelentették például Bér-Savát, amikor abban már régén zsidó polgári közigazgatás volt. E feltűnő jelenségnek az oka a következő:

az angolok és az arabok a Negeven megindult kisebb jelentőségű összecsapásokat általános zsidó offenzívának akarják feltüntetni, hogy ezzel egyrészt az UNO-ra, másrészt az arab világra hassanak. Az új manőver mögött valóban az angol kormány sábját Palesztina-politikájának új fordulata rejlik. Minden fel szerint ugyanis Anglia rövidesen brit csapatokat kíván beavatkozni a palesztinai események alakulásába, és ezt kívánja hangulatlagon előkészíteni a zsidó offenzíva és békeszegés hírverésével.

Anglia e szándékát a hét folyamán számos jelentés igazolta, és ezeknek fényében világosabb jelentőséget kap néhány korábbi hír. Ismeretes, hogy hetekkel ezelőtt brit csapatok érkeztek Transzjordániába és ezek egészen az izraeli határig vonultak előre; a Foreign Office szóvivője az angol alsóházban, az angol kormány megbízottja a Biztonsági Tanácsban bejelentette, hogy izraeli csapatok állítólag álléptek a Transzjordán határt és ez angol ellenintézkedést fog maga után vonni, a Transzjordánia és Anglia között fennálló szerződés értelmében.

A héten arról érkezett tudósítás, hogy két angol hadihajó

fulott be Akaba kikötőjébe. Ezzel párhuzamosan terjesztették az angol hírgyűjtőkések az izraeli csapatok Egyiptom inváziójának, Gáza elfoglalásának, arab menekülőbörök bombázásának hamis híreit. Pedig

a valóságban a negevi ösztetizések csupán néhány stratégiai állás megjavítását eredményezték.

Figyelemreméltó és sokat eláruló hír közül a párisi „Le Monde”: az angol kormány bizalmas kérdést intézett néhány nagyhatalomhoz, milyen magatartást tanúsítanának abban az esetben, ha Anglia tevőlegesen avakoznék be a palesztinai háborúba. Mindezek arra utalnak, hogy

Anglia végsőig ragaszkodik a közelkeleti imperializmus fenntartásához

és ugylátszik elszánta magát arra, — az arab katonai erő összeroppanása után — hogy ezt saját haderejétvel biztosítja. Ezt látszik alátámasztani az a fordulat is, amely Bevin transzjordániai politikájában állott be.

A palesztinai harcok kúfolásával kapcsolatban a Biztonsági Tanács angol javaslatára ismét fegyverszünetre hívta fel a szembeálló feleket és január 6-i hatállyal az izraeli csapatok negevi visszavonását rendelte el. Az izraeli kormány most foglalkozik a B. T. határozatával. A már jelezett negevi harcokon kívül komoly összecsapásra került sor a tengeren Tel-Aviv közelében.

Két egyiptomi hadihajó jelent meg a telavivi vízen és eredménytelen ágyúzást alávétek a várost. Az izraeli haditengerészet elsüllyesztette a két hadihajót. Az egyiptomi légierő Jeruzsálemet bombázta.

### Abdullah-Bevin párharc

Múlt heti hírmegnyarazatunkban részletesen foglalkoztunk a transzjordániai angol politiká-

ban beállított változással. Ma már nyilvánvaló, hogy ez a változás az új angol tervekkel van kapcsolatban.

Mikor Bevin új parancsa megérkezett Ammanba, már igen előrehaladott békeltárgyalások folytak Izrael és Transzjordánia között magas kormányzati síkon.

Bevin utasítása a tárgyalások azonnali megszüntetését rendelte el, s elsősorban Abdullahnak tiltotta meg a palesztinai arab területek bekebelezését az újonnan megálapítandó Jordániában.

Mint hogy Abdullah ragaszkodott tervéhez, kormányválság tört ki, a kormány lemondott, s az angolokhoz szökö tróbrököst háziörzékbe vették.

Az ellentétet fokozta Abdullah engedékenysége Jeruzsálemet illetően is, mert a transzjordán fejedelem még Jeruzsálemre vonatkozóan is elfogadta a tárgyalások folyamán a felosztást. Abdullah mindent megtett a békés kiegyezésre, a volt náci Mufti helyébe békesszándékú, csak a teológiával törődő új jeruzsálemi mufti nevezett ki. A Bevin-parancs mindenestre elég erős volt ahhoz, hogy az Izrael-Transzjordániai tárgyalások megszakadjanak és a palesztinai arab területeknek már

a parlament által is megszavazott bekebelezése elhalasztódjék. Az ammanni angol tanácsadók Abdullah-t rá akarják venni arra, hogy ne előzze meg a tavaszra ígért angol-arab támadást Izrael ellen, várjon terveinek végrehajtásával a tavasz hadjárat kimeneteléig. Abdullah kirársa ugyanis az arab ligából rendkívül meggyöngyöztet az arab egységet és az egész tavaszi várható háború politikai világ-visszhangját.

Az angolok megígérték Abdullahnak, hogy a tavaszi hadjárat esetleges eredménytelen kimenetele után is, a jelentéki területeket biztosítani tudják számára,

mert ahhoz mindenképpen elég erős lesz az UNO, hogy Izraelt megakadályozza területének növelésében.

Természetesen Angliának ezek a szándékai ismeretesek az izraeli kormány előtt és a szükséges politikai és katonai ellenlépések folyamatban vannak. Nem kétséges azonban, hogy egy palesztinai általános háború kitörésére nem váltaná be Bevin reményeit és nem feltétlenül bizonyos, hogy az angol kormánynak módjában lesz biztosítani Abdullahnak az ígért szákmányt.

## Lapzártakor érkezett

Anglia washingtoni nagykövete Lovett külügyminiszterhelyettesel közölte, hogy az angol kormány esetleg kénytelen lesz beavatkozni a palesztinai háborúba, hogy „megvédje” a Szuezi-csatornát.

A londoni B. B. C. kedden ismét edzatos és hamis hírek áradatával igyekezett hangulatot kelteni Izrael ellen. Megismételte az izraeli támadások veszélyét Egyiptomra és Angliára — és utalt arra, hogy az angol kormány vagy az USA közvetítését akarja elérni az izraeli csapatok negevi kiparancsolásához, vagy semlegességét biztosítva angol közvetlen beavatkozás esetén. A B. B. C. szerint az USA már tiltakozott is az izraeli csapatok egyiptomi

határátlépései ellen. Az izraeli kormány szóvivője bejelentette, hogy a Negeven tovább folyhatnak a harcok, az izraeli csapatok nem ürítik ki az UNO-döntés szerint is a zsidó államhoz tartozó területet. Eppen az esetleges angol beavatkozásra való tekintettel mennél előbb teljesen fel akarják szabadítani a Negev-et és kiűzni minden belőlt ellenes haderőt. Az izraeli szóvivő szerint mennél hamarabb foglalták el a zsidó csapatok az egész Negev-et, annál hamarabb kerülhet sor békétárgyalásra a közel-keleten. A zsidó előklézés csak a Negevre vonatkozik, egyáltalában nincsenek izraeli kötelek egyiptomi területen.

(GELLÉRT)

## UTAZIK? BŐRÖNDÖK

hajókofferek vétel és eladása LÁNG bőröndös Népszínház u. 21. Tel.: 135-638. Saját műhely. Szombaton zárva

## Isbethi-Magyar-héber zsebszótár

nyelv-tanulmányozókak rövidesen megjelenik. Ára kb. 25.— forint.

Jegyzése díj-könyvtárakhoz is.

Küldessen érdeklődőnek Héber-Magyar szótár, míg a készlet tart. Ára 61.— forint.

Kiadó: Farkas könyvkereskedés Debrecen.

## AMERIKAI DAUER

Kedden déli 12-ig dolgozunk hajfestés RENCZESNÉL, VI. ker. Csengery-utca 84.

## AMERIKÁBA NEW-YORKBA CHIKÁGOBA utazom.

Megbízásokat, ügyek elintézését vállalom. Megkeresések „Leikismeretes elintézés garanciával” jellegre a kiadóra.

## Kivándorlók figyelmébe!

Ne menjen el Előbb szerezz be árcsökkentést

POLLÁK tollkereskedőnél

VI. ker. Károly-utca 28. Telefon: 427-638.

Finom árcsökkentéssel, elsőrendű pol-

Kétféleképpen reklamál, szívesen szívesen küldök szívesen Szombaton déli 12-ig és egy-egy kérésre munkát, közösen a kértől Gergely (Gergely) Rezső körében. V. Pannónia u. 8. Tel: 125-528

IRÁSEBB nő, magános hölgy-nél lakást keres. „Csendes otthon” jellegre a kiadóra.



## MOCH

nevét, ugyebár, mindenki ismeri széles e világon? Ugyebár, nincs olyan ember, aki ezt a dicstelen nevet ne hallotta volna?

Moch ur, aki a jelenlegi reakciós francia kormány belügyminisztere, igen-igen nevezetes személy. Nevezetességének sokféle oka van. Ő vállalkozott arra, hogy Franciaországból rendőrállamot csinál. Ő adott utasítást a csendőröknek, hogy adjanak sortűzetet a sztrájkoló bányászokra. Ő az inspirátora a francia kommunisták „leplelésére” gyártott hamis iratoknak. Ő... ő... és ő... — röviden szólva — az egyik reménysége az európai reakciónak.

*Ha már nincsen Frickünk, jó, ha van Mochunk* — mondják az imperialisták főhadiszállásain.

Igazuk van. Moch egyre frickebb tempókat mutat. Mindjobban hasonlít a náci kinevett belügyminiszteréhez.

Ezt bizonyítja az a jelenet is, amely kevéssel karácsony előtt játszódott le a francia parlamentben.

Jacques Duclos, a Francia Kommunista Párt egyik vezetője, a franciaországi fasiszta mozgolódásokról beszélve, szöveget, hogy az országban egyre nagyobb tömegekben terjesztik Cion bölcseinek hamisított jegyzőkönyveit is. Kérte, hogy a belügyminiszter akadályozza meg az ilyen hamisítványok oszlogatását. Beszédét így fejezte be:

— Egyébként nem csoda, hogy az a kormány, amely maga is hamis dokumentumokat gyártott a kommunisták ellen, eltűri a cári Ochraha műhelyében gyártott és a náci által újra előszedett hamisítványok propagálását.

Moch belügyminiszter azt felelte, hogy Franciaországban sajtószabadság van és ezért nem lehet Cion bölcseinek hamisított jegyzőkönyveit sem eltávolítani a forgalomból.

Igy válaszolt az a belügyminiszter, akinek vér lapad a kezéhez, aki ártatlan asszonyokra és gyermekekre lövöldözött. Miért tiltaná be az ilyen belügyminiszter azoknak az iratoknak a terjesztését, amelyekhez a cári Oroszországban és a hitleri Németországban szintén oly sok vér tapadt?

## A tőke természetrajzához

Irta: SÓS ENDRE

Németország szovjet övezetében komolyan veszik a demokratizálást. Mindent megtesznek, hogy lebontsák a nagykapitalizmusnak azokat az alapjait, amelyekre a hitleri rendszer épült. A németországi szovjet zónában — Bizóniával, vagy Trizóniával és az új Ruhr-állammal ellentétben — sor került a nagybirtokok felosztására, a nagyüzemek és nagyvállalatok átkiosztására, vagy szövetkeztetésére. Nem maradtak magánkézben a nagybankok sem. Ezen a részen tehát megszűnt a lehetőség annak, hogy a finánc-tőke hatalmasai, a trösztök fejedelmek és az ezerholdak urai visszaszerezzék elvesztett gazdasági hadállásaikat és politikai befolyásukat. A németországi szovjet zónában a talpra-segített népi demokrácia útjára lépett, megakadályozza a weimari katasztrófa megismétlődését!

Nagyon természetes, hogy a gazdasági élet detronizált kiskirályai nem rajonganak a néphatalomért és az is érthető, hogy a kiskirályok és külföldi üzlettársaik mindent megtesznek a nyugati lapokban az új világ befektetésére. Nem riadnak vissza a legszemszédettebb rágalmaktól sem. Egyes külföldi sajtóorgánokban, amelyek jó pénzért a fehért is feketének és a feketét is fehérnek tüntetik fel, — mint a német demokratikus népmozgalom hivatalos lapjának, a *Deutschlands-Stimme*-nek sajtószemléjében olvassuk — mostanában olyanokat irattak, hogy a keleti részekben (értsd: a szovjet zónában) antiszemita tendenciák érvényesülnek. Például a Wertheim-esetet hozzák fel.

Mielőtt a Wertheim-esettel foglalkoznánk, vessünk fel néhány csendes kérdést! Hol járnak-kelnek szabadon a háborús bűnösök? A szov-

jet övezetben, vagy Nyugat-Németországban? Hol szerződtek tanácsadónak a náci-generálisok egy részét? A szovjet övezetben, vagy Nyugat-Németországban? Hol döntik fel hétről-hétre a zsidó temetők sírköveit és hol mulasztják el a tettesek kinyomozását? A szovjet övezetben, vagy Nyugat-Németországban? Hol lehet akadálytalanul terjeszteni a fajelméleteket és hol lehet vígan izgatni a nemtetsző „felekezeti” tagjai ellen? A szovjet övezetben, vagy Nyugat-Németországban?

Egy percig sem vitás, hogy csak Bizóniában és Trizóniában terpeszkedhetnek és terjeszkedhetnek, dörömbölhetnek és dözsölhetnek a náci-mus maradék-nagyságai, akiket keblükre ölelnek a náci-tilantis irányításával és ellenőrzésével megbízott nyugati megszálló hatóságok! Mint világszerte köztudomású: Ilse Koch-ot, a buchenwaldi borszorkányt nem valamelyik szovjet generális ölelte keblére, hanem Clay tábornok, az amerikai cigarettakirály Nyugat-Németországban prokonzulcsodó fia!

A szovjet zónában a háborús bűnösök elnyerték méltó büntetésüket. A szovjet zónában az iskolák a nép felvilágosítását szolgálják és a gyermekeket demokratikusan nevelik. A szovjet zónában nincs faji és felekezeti izgatás, mert ilyesmit nem tűrnek. A Wertheim-esetben sem volt szerepe az antiszemizmusnak.

A Wertheim-eset egészen másféle tanulságokat nyújt mindazoknak, akik szeretnek okulni a múlt eseményiből!

A Wertheim-eset, amiről most szó lesz, adalék a tőke természetrajzához és tiltakozunk az ellen, hogy bárki bárhol antiszemizmust merjen emlegetni!

Mi történt voltaképp Berlin

városában és annak is szovjet övezetében Wertheimék áruházával? Az történt, hogy ezt a hatalmas áruházat a hatóságok egy szövetkezetnek adták át. Egy nagy munkásszövetkezetnek. Ugy, ahogy már múlt év tavaszán ugyancsak munkásszövetkezeteké lett a Wertheim-konzern stralsundi és rostocker áruháza.

A Wertheim-konzern fő-résztvényese a hitlerizmusig, Georg Wertheim volt, aki — mint „Volljude”, azaz százszázalékosan zsidó — 1934-ben árja feleségének, Ursulának, Gilka szeszgyáros leányának ajándékozta értékpapirjait. Az ajándékozási okmányban az állt, hogy Wertheimék két gyermekét, ha eléri 41. életévüket, három-három nyolcad illeti meg az értékpapirokból.

Hitlerék — akik pedig nem voltak túlságosan konciliánsak — elismerték ezt az ajándékozási szerződést. Ez úgy történt, hogy a Wertheim-családnak kitűnő pártfogója volt dr. von Stauss nemzetgyűlési alelnök, porosz államtanácsos és bankigazgató személyében. Dr. von Stauss, aki nagyon becsülte Ursulát és Ursulánál is jobban a pénzt, a Wertheim-konzern „védangyalává” szegődött.

A „védangyal” jól dolgozott és tömörked pénz keresett. Nem egyedül. Ursulával együtt. Hogy miképp? Az áruház 1941-es üzleti jelentése szerint: „Sikerült hatalmas árumennyiséget beszerezni a keleti megszállott területeken”. Dr. von Stauss és Wertheim özvegye, Ursula tehát úgy jutott busás jövedelemhez, hogy szinte ingyen tudott árut kapni a keleti területeken összerabolt holmiból, amik között természetesen sok olyan is volt, ami a gázkamrák felé irányított, vagy egyéb módon elpusztított zsidók tulajdonából lett náci-préda.

Sem Stauss urat, sem Ursula asszonyt nem izgatta az ilyen „csékélyesség”. A tőke sohasem kényes. A pénznek nincs szaga.

Mikor a dicsőséges Vörös Hadsereg bevonult Berlinbe és kilúgozta a város lobogót a Reichstag orrára, dr. von Stauss már nem élt. De Ursula asszony gyorsan új ajándékozási okmányt készíttetett

**BREITFELD szücs**  
teljes áruválogatás olcsón kiadásitja

Mindőség változatlan

IV., Váci-utca 14.

**UTLEVÉLKÉPEK** 3 órán belül

5 db rendelésnél darabja 3 forint. FOTO Párisi Nagy Áruház

és — bár a fiatal Wertheim még nem volt 41 esztendő, — mindent a fiának ajándékozott, aki azután, mint „félzsidó”, visszajuttatási igényével fordult a voltaképp soha el-nem-vett áruház biztosítása ügyében a demokratikus hatóságokhoz. A fiatal Wertheim beadványa körül csupán egyetlen hiba mutatkozott, tudniillik az, hogy a fiatal Wertheim elfelejtette megemlíteni: „félzsidó” mivolta ellenére, dr. von Stauss protekciójával, szolgálatot teljesített, mint különös kivételzett, Hitler hadseregében.

Mikor a náciánál való katonáskodás kiderült, Ursula asszony, aki közben Svédországha szökött és ott egy dr. Lindgens nevű ur felesége lett, újabb trükköt eszelt ki. Megsemmisítette a fiával kapcsolatos okmányt és lányára íratott mindent. A Wertheim-lány ugyanis egy amerikai ur neje lett és így amerikai állampolgárként lépett fel.

Ez a teljes regénye a Wertheim-konzernnek, amelynek szövetkezetesítését most antiszemita cselekménynek szeretné feltüntetni Lindgensné, aki összerabolt holmikat árusított a második világháború idején és az ifjabb Wertheim, aki a tömeggyilkosságokban közreműködött náci hadseregben szolgált!

Nem! A Wertheim-áruháznak egy munkásszövetkezet birtokába való juttatása minden, csak nem antiszemitaizmus! Egyfelől a szociális igazság érvényesüléséről van szó, amelynek nincsenek faji és felekezeti határai, másfelől pedig arról, hogy olyanokat ért utól az erkölcsi igazságszolgáltatás, akik minden becsületet ember megvetését érdemlik! Még mást is érdemelnének, de egyelőre olyan helyekre szöktek, ahová nem sujthat le a bírói igazságszolgáltatás keze...

**A földesi aut. orth. izr. hitközség**  
metsző-bal kajra állásra  
**pályázatot hirdet.**

Meghívottaknak költséget megterítjük.

Izr. Hitközség előjárósága.

**A KISVÁRDAI Auth. Orth. Hitközség**

**pályázatot hirdet**

**Sajhet és Mail állásra**

Baal file előnyben. Eddigi működést igazolni kell.

Auth. Ort. Izraelita Hitközség Kísvárda

## Kitűzték a Cionista Szövetség tisztujtásának időpontját

Mint ismeretes, a Magyar Cionista Szövetség tisztujtó közgyűlését néhány hónappal ezelőtt egyes cionista pártok akadékoskodása miatt bizonytalan időre elhalasztották és ennek következtében a marxista cionista pártok képviselői lemondottak a Szövetségben vívott tisztségükéről, így módon fejezték ki tiltakozásukat az alapszabályok és a demokrácia legemlékeztető elveinek súlyos megsértése miatt. Azóta egyre súlyosbodó küzdelem folyik a Cionista Szövetségben, amelynek célja: a Cionista Szövetség demokratizálása, a tisztujtó közgyűlés és a választások megtartása.

A marxista cionisták által vezetett politikai felvilágosítás igen nagy visszhangot keltett a cionista tábor demokratikus körében. Egymásután érkeztek a Szövetség központjába a vidéki cionisták tiltakozó levelei és táviratai a választások erőszakos elhalasztása miatt. Ezeket a tiltakozó határozatokat sok helyen pártkülönbség nélkül, a demokratikusan gondolkodó cionisták tömegei írták alá.

Ebben a politikai küzdelemben, amely méltán kelti fel széles, progresszív zsidó körök érdeklődését, jelentős fordulat állott be a MCSZ. rendkívüli közgyűlésén, amelyet december utolsó vasárnapján rendeztek. A Szövetség jelenlegi töredék vezetősége a rendkívüli közgyűlés napirendjére csupán egy általában formális kérdésnek vett pontot, az alapszabályok módosítását tűzte ki. Azonban váratlanul a marxista cionisták óriási többségben és impozáns szerveztségben jelentek meg a közgyűlésen.

Igy a rendkívüli közgyűlés nemcsak az alapszabálymódosítás formalizására szorítkozott, — mint a összehívói tervezték — hanem hatalmas demonstrációvá vált a Cionista Szövetség demokratizálása mellett és végül is, — a töredék vezetőség sikertelen kísérleteinek megállítását követően — visszavonhatatlanul kitűzte a tisztujtó közgyűlés végleges időpontját, február második vasárnapjára.

★

A rendkívüli közgyűlés megnyitása után a benyújtott alapszabálytervezet megválasztására került sor. A marxista cionisták

több módosító javaslatot nyújtottak be, amelyek az új alapszabálynak a népi demokrácia szellemével való egybehangolását célozták. A közgyűlés az összes módosító javaslatokat elfogadta.

Ezután, a Borochoy Kör- és az Achdut Avoda előterjesztésére a közgyűlés napirendre tűzte azon felekezeti megválasztását, amelyet az említett pártok annak idején a tisztujtó közgyűlést elhalasztó határozat ellen nyújtottak be. A vasárnapi rendkívüli közgyűlés alapszabályellenesnek mondotta ki a választmány ezen határozatát és azonnal elhatározta a tisztujtó közgyűlés, illetve a választások időpontjának, február második vasárnapjára való kitűzését.

Ezután bizalmatlansági indítványt nyújtottak be a jelenlegi töredék vezetőséggel szemben. Deklarációjukban hangsúlyozták, hogy ez a vezetőség, amely az utóbbi hónapokban az alapszabálysértések egész sorozatát követte el, nem képviselheti a cionisták összességét. Ez a töredékvezetőség, amely a vezetőség 19 tagja közül 9 lemondása után maradt a helyén, felelős a Szövetségben uralkodó visszaállapotokért.

A bizalmatlansági indítvány benyújtásakor néhányan igyekeztek vihart provokálni, sőt az ülést erőszakos bezárását is megkísérelték, azonban igyekeztük kudarcot vallott a közgyűlés óriási többségét kitevő marxista cionisták fegyelmzett magatartásán és végül is a közgyűlés óriási többsége a bizalmatlansági indítvány mellett foglalt állást. A közgyűlést követő Országos Érkekezletnek ezután már csak formális feladata volt. Mindenben elfogadta a közgyűlés által hozott határozatokat.

## REKORD-BOY

ÁRUSZÁLLÍTÓ- ÉS KÖLDÖNC VÁLLALAT

Budapest, VI., Paulay Ede-u. 7-9

Telefon: 427-402

**Gyors, Pontos, Megbízható!**

Mindent garanciával elintéző!

Gyermekágy, gyermekbutor, játékaru **Vicánál**  
Nagyatádi Szabó-utca 50.

**Ha utazik! ADÁM bőrröndösnél**

Bőrröndjelt **ADÁM bőrröndösnél**

szerezze be. Saját készítmény, olcsó árak. Rákóczi-ut 13. Telefon: 139-054.

**K**ivándorlók

ingóságait szakszerűen csomagolja, kivételtől okmányait beszerzi, gyorsan és olcsón továbbítja

**Hecht Gusztáv**

nemzetközi szállító

60 éve fennálló

irodája V., Árpád-utca 14.

Telefon: 123-267.

## Az Országos Rabbiegyesület tisztujtó közgyűlése

December 29-én volt, az Országos Rabbiegyesület tisztujtó közgyűlése, amelyen közfelkiáltással a következő tisztikart választotta meg:

Elnök: dr. Schwarcz Benjámin. Alelnökök: dr. Benoschowsky Imre, dr. Bernát Miklós és dr. Herskovits Fábán. Titkárok: dr. Fisch Henrik és dr. Katona József. Pénztáros: dr. Klein Miklós. Elnökök: dr. Frenkel Bernát és dr. Schwartz Mór. Jegyzők: dr. Komlós Ottó és dr. Teichmann Jakab. Szakosztályok elnökei: Szeretési szakosztály: dr. Róth Ernő. Vallásügyi szakosztály: dr. Löwinger Sámuel. Oktatási szakosztály: dr. József András. Szociális szakosztály: dr. Friedmann Gyula. Fegyelmi bizottság elnöke: dr. Rosenblum Manó. A szerkesztő bizottság tagjai: dr. Löwinger Sámuel, dr. Hahn István, dr. Róth Ernő és dr. Scheiber Sándor. A közgyűlés a lelépő elnököt, dr. Kálmán Ödönt egyhangulag tiszteltbeli elnökké választotta meg.

## Schwarcz Benjámin ünneplése a Bethlen-téri körzetben

A Bethlen-téri templomkörzet előjárósága Chanuka szombatján nagyszerű szombatmarasszal ünnepséget rendezett. Elsőnek a körzet kiváló elnöke, dr. Körmöczy Zoltán szólt fel. Meleg szavakkal köszöntötte dr. Schwarcz Benjámin rabbit abból az alkalomból, hogy az Országos Rabbiegyesület elnöke lett. Dr. Schwarcz Benjámin meghatottan köszöntötte meg a felesége áradó szeretet megnyilvánulását és mélyenszántó beszédében méltatta Chanuka szombatjának jelentőségét. Majd Steiner Erik rabbinövendék köszöntötte meg a hívők és tanítványok nevében a mindig magvas, szívekig ható oktatást, amely a Bethlen-téri templom szöszékeiről imánnak harminc éve a tanítók igaz hangján szól a lelkekhez. Utána Faragó Gyula előjáró utalt dr. Schwarcz Benjámin ünnepi beszédére és kiemelte, hogy a zsidóság, amely a Jóhel évet és a szabadság eszméjét legkésőbb adta a világnak, meg kell hogy találja a szoros kapcsolatát a haladó korszakkal. A hittudósok feladata, hogy a szintézist megteremtse. Ezután Nádor Jenő kulturális előjáró mondott köszöntet az ünnepség házigazdájának Breitner Emanuel és Simó Ödön templomelőjáróknak. Az ünnepség Katz Izrael kántornak nagyszerű zsidó énekszámaival fejeződött be.

S. Keeskeméti Mária

## Héberírógépet vennék

Eckstein Akáca-u. 59. I. em. 1.

## TÉVÉSZ 10

Szomorú, gyászos emlékü időpont ez a nap: két és fél évezreddel ezelőtt Nebukádnecár, Babilonia uralkodója, ezen a napon kezdte meg Jeruzsálemi ostromát. Ezzel a háborúval kezdődött a zsidóság babiloni fogsága, mert a „Szent Város” pusztulása után Jeruzsálem lakosságát a hódítók Babiloniába hurcolták. A száműzetésben is élt azonban a zsidókban a remény, imádságaikban a szabadságért fohászkodtak és hitték a próféta hirdetésének megvalósulását. Zechárja Tévész 10-ikének böjtnapjáról ezt tanította: „És a tizedik hónapnak böjtje egyszer majd vigalomná, örvendezéssé és kedves ünnepé lesz Juda házában.”

Tévész 10-ikén ebben az esztendőben is böjtöt tartunk és ahogy évezredek óta mindig haladtunk a prófétai hirdetés teljesedése felé, hisszük és tudjuk, hogy ebben az esztendőben még hatalmasabb léptekkel közeledünk megvalósulásához... Amíg Izrael népe az ősapák útján jár, cselekedettiben az Örökkévaló szelleme él, addig minden nap egy lépéssel közelebb jut ahhoz a naphoz, amikor a böjtnap örömnappá változik. Ábrahám oltárt épített és lerombolta a bálványokat. Ővé volt a hivatás szentsége. Izsák a kutakért küzdött. Sorsában nyoma volt a gyermekkori megpróbáltatásnak, amely lekébe írta a vértanúság eszméjét. Jákob a nyáját őrizte: dolgozott családjáért és megtanult szenvedni érte. József lelkében eszmék éltek. Álomlátó volt és megvalósította azokat.

Ezekben a téli napokban, amikor Jeruzsálem ostromát, a Szentföld harca, Izrael küzdelme rengeti a történelem erőit, mi zsidók templomainkban az ősapák példáit tartjuk magunk elé. Ábrahám, Izsák Jákob és József története, apa, fiu, unoka és dédunoka élete: hivatás, küzdelem, szenvedés és megvalósulás példája. Oltár, kut, nyáj és álmok cselekedeteinknek jelképe...

Tévész 10-ikén, mint év-

századok óta mindig, elmergünk a múlt történetén: a Biblia korszakokat ölelő történetében és a zsidó nép korokat jelentő történelmében. Tévész 10-ikén új hittel, új reménységgel tekintünk. Történelmi ígérek megvalósulásán, böjt idején így imádkozunk:

## Glosszák a hétről

AZ ANGOL ZSIDÓSÁG ÖN-VEDELMI HARCA — olvassuk az angol zsidóság központi közlönyében — egyre szélesebb kereteket ölt, mert állandóan erősödik a szigetországon a fasiszta mozgalom.

Most minden városban, ahol zsidók élnek, megalakul a volt frontarcosok védelmi szervezete, hogy — ha kell — tettegesen is szembeállhassanak az antiszemita támadókkal.

A zsidók önvédelmi ligája tudományos szervezetet is létesített az antiszemitizmus lelektani okainak és terjedésének vizsgálatára. Ez a tudományos szervezet első kiadványában megállapította, hogy az antiszemitizmus többnyire már gyermekkorban fertőzi meg az embereket és így az antiszemitizmus elleni védekezés első feltétele: a zsidógyűlölet terjesztési lehetőségének kiküszöbölése az iskolákból.

✱

A KATOLIKUS EGYHAZ közegei itt is, ott is, antiszemita kijelentéseket tesznek. Sajnos, egyre inkább azt kell hinnünk, hogy ez a szellemiség központi utasítására nyilvánul meg.

A Droit et Liberté-ben olvassuk, hogy Frantz Kamprath püspök, aki az osztrák püspöki karban közvetlenül Innitzer bíboros után következik, kijelentette:

— Nem a zsidókat gyűlöljük, hanem a zsidó szellemet. Ugy tartjuk, hogy a zsidókérdés legjobban megoldása a zsidó szellem átváltoztatása lenne keresztény szellemmé. A zsidóknak át kellene térniük a keresztény hitre. Ami azt a kérdést illeti, vajjon az antiszemitizmus Bécsben a felszabadulás óta növekedett, csök-

„Hallgass meg bennünket Örökkévaló, hallgass meg minket böjtnap napján, mivel nagy nyomorúságban vagyunk!...”

Add meg kérésünket szent Igéd szerint: És leand mielőtt kiáltanak, én már teljesítem óhajításukat, még ajkuk rebbegnek és én már meghallgatom imájukat!...

KATONA JÓZSEF

kent, vagy változatlan maradt-e, a helyzet az, hogy a háboru alatt az antiszemitizmus faji alapon nyugvó formájáról volt szó, amelyet elítélünk; de ma az antiszemitizmus alapja kizárólag a vallás, az tehát jogos.

Felesleges minden kommentárt!

Csupán leszögezzük, hogy Franz Kamprath püspök jogosan tartja a „vallási” alapú antiszemitizmust!

✱

A „CONGRESS DIGEST” írja, hogy a latinamerikai zsidó kereskedők elhatározták: nem veszik fel az üzleti kapcsolatokat az egyre-másra jelentkező német cégekkel.

Az egyik legnagyobb zsidó kereskedői szervezet határozata így hangzik:

„Ellenezünk minden üzleti összeköttetést német cégekkel, hiszen az illető cég talán hozzájárult Németország és az általa letpört más országok zsidóságának leöléséhez, kipusztításához és kifosztásához. Amíg nem győződünk meg arról, hogy a német nép leveleite magáról a világzsidóság ellen elkövetett bűnökét, önzéres zsidók ne kössenek velük üzleteket.”

✱

NAGYON ÉRDEKES az a nyilatkozat, amelyet — mint a zürichi Israelitische Wochenblatt írja — Austen Albu munkáspárti képviselő tett a választási küzdelem során tapasztalt antiszemita izgalmasról. Austen Albu nemrégiben került be egy utóválasztáson az angol alsóházba az edmontoni kerületből.

— Kezdetől fogva — mondta — antiszemita izgatás folyt ellenem. Eleinte portugál, majd görög zsidónak mondtak és a választói gyűléseken megismélték az antiszemita közbeiktatásokat. Legutóbb kétezer szavazatot veszítettem az izgatás következtében.

## Kivándorlók!

Használt és új

## hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

**WEIL** Népszínház-26 utca

Telefon hívó: 136—816 SZOMBATON ZARVA

## Talesz t'filin

### héber könyvek

vétel eladás

**Ungár Mór** kegyszerkereskedő Király-u. 17. t. em. 4.

## Szabadsághegyen, a KOEMI penzióban, Felső-u. 11. alatt

elsőrendű ellátás, havi 1000 ösparkban forrón vizet szobák. Továbbá Agancs-utca 3-ban újonnan berendezett

## GYERMEKOTTHON

pedagógus és orvos közreműködésével. (Az orv. rabbi felügyelete alatt.) Tel.: 16—18—12.

## VÁNDOR HIRDETŐ

azelőtt „PROPAGANDA”  
UJ TELEFONJA:  
**122—200**

CSINÁLTASSON dunnájából

## PEHELY PAPLANT

Ocsón, jó paplanhoz jut. Glória paplanüzem, Ó-utca 13.

## Székely Emil ékszerész 26

Brilláns, ékezet, aranyat, ezüstöt, órákat vesz, cserél és elad.

MAGÁNOSHOZ AJÁNLKOZIK egyedülálló nő háztartás, belevágható, csodás vidékre. „Beeslített” jellegre a kiadóra.

Gottschall Jakab karmester új címe:  
VII, Nagyatádi SZ.-u. 29 III. 4

HAZASPÁR, keres zsidó egyedülálló, fiatal, szép, minden információ, közép-korú nő, háztartás vezetésére. Wigner Károl, Nagy Sándor-utca 18.

UTCAI butorozott szoba kiadó magános hölgynek, vagy urnak. Király-utca 73. forradalmi.

TRAFIK részére kis üzlethelyiségek, esetleg eladóknak is lehetőségek keresek. V.-VI. kerületben. „Azonnali” jellegre a kiadóra.

ORTHODOX háztartás vezetését vállalná, közép-korú jól főző nő. Dohány-utca 48. II. 8.

**Síruha-átlátszó, ballon, lóden és vihartabát**  
**Márton és Szász V., Gróf Teleki Pál-utca 3.**

## Az ujjászületett Omike közgyűlése

Az Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület az alapítása óta eltelt 40 év alatt mindig hiven teljesítette misszióját: a magyar zsidó kultúra terjesztését. Különös jelentőséget kapott ez a misszió azokban a nehéz években, amikor a faji törvények következtében a zsidó kultúra terjesztői, a zsidó színek leszorultak a hazai színpadokról. Ezekben az években az Omike Goldmark-termi színpada volt a zsidó kultúra fellegvára. Felbecsülhetetlen szolgálatait tett az Omike akkoriban a magyar zsidóságnak, az elnyomtatás éveiben éhértartotta a zsidó öntudatot. A zsidóságra nehezedő és egyre súlyosodó nyomás, a közeledő vihar azután elsodorította az Omikét is művészeivel együtt. A felszabadulás után, kifosztott, kirabolt, Omike maradt meg, de ez a kirabolt Omike is gondolt a zsidó művészekre, tudósokra, a Joit segélyszolgálatát igyekezett életben tartani és támogatni őket, mert tudta, hogy eljön egyszer az idő, amikor a zsidó kultúra terjesztésének fontos munkájában szükségük lesz rájuk.

Az ujjászülető Omike december 30-án tartotta közgyűlését, amelyen a magyar zsidó szellemi élet számos reprezentánsa vett részt. Dr. Bacher-Bodrogh Pál üdvözlőbe a közgyűlés közönségét, valamint a megjelent *Stöcker* Lajos elnököt. Vázolta az Omike felszabadulás utáni nehéz helyzetét. Diákotthona, menzája tönkrement, pénze nincs, nem maradt semmije, csak a neve, de ez a név kötelez. Az ujjáéledő Omikének szüksége van tagjainak nemcsak szellemi, hanem anyagi támogatására is. De mindez nem volna elegendő, ha a hitközség vezetője nem ígérte volna meg támogatását. Ezután megválasztották az új tisztségek. Előnké: dr. Szűcs József, ügyv. előnké: dr. Bacher-Bodrogh Pál, társelőnké: dr. Fleischmann László, Hermann Lipótot, dr. Kellner Bélát, dr. Szabolcsi Benecét, dr. Turóczy-Troszler Józsefet, főpenztárossá: Ribáry Leót, főfelügyelővé: dr. Golácher Károlyt, ellenőrké: Gelléri Miklóst, és dr. Ligeti Imrét, számvizsgálókká: Vadász Leót, Drexler Gyulát és Kertész Dezsőt, tiszteletbeli elnökségi taggá pedig dr. Rosenák Miksát választották. Jogtanácsos dr. Berkovits Rafael maradt.

Az elnökség új tagjait dr. Bacher-Bodrogh Pál üdvözlötte, majd dr. Szűcs József, az Omike újonnan megválasztott elnöke megrögzött köszönetet az új elnökség nevében a megválasztott bizalomért. Az Omike feladatát abban látja — mondotta —, hogy a régi Omike szelleméből át kell menteni és fel kell használni mindazt, ami értékes volt, korszerűsíteni kell az Omike fel-

adatait. E munka sikeres elvégzésére szükséges a magyar zsidó közélet támogatása, mert magyar zsidó kultúra nemcsak szívügy, hanem egyúttal existenciális szükségesség is. Hangsúlyozta, hogy ennek a munkának elvégzése a magyar zsidóság vezetőinek hatálos támogatása nélkül lehetetlen. Meltotta dr. Bacher-Bodrogh Pál érdemeit az Omike munkássága terén és reményét fejezte ki az iránt, hogy az Omike a jövőben is be fogja töltetni hivatalát.

Dr. Fleischmann László és dr. Rosenák Miksa felszólalásai után megválasztották az igazgatóság és a választmány tagjait és ezzel a közgyűlés véget ért.

## Oroszországból megérkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke:

| Név                | Szül. év     | Láger                       | Pontos cím |
|--------------------|--------------|-----------------------------|------------|
| Abrahamovics Simon | 1915. 108/33 | N. Tagál, Alkotmány-utca 4. |            |
| Brachfeld Szigfrid | 1917.        | Korossten, Fehérvári-ut 23. |            |
| Herskovits Mór     | 1906. 101/37 | Zaporozsje, Pozsonyi-ut 28. |            |
| Huber Wolf         | 1913. 103/53 | N. Tagál, Alkotmány-utca 4. |            |
| Kahan Jenő         | 1918. 108/68 | Zaporozsje, Alkotmány-u. 4. |            |
| Sachs Emil         | 1920. 10.1   | Zaporozsje, Alkotmány-u. 4. |            |
| Schön Béla         | 1917. 108/59 | Zaporozsje, Alkotmány-u. 4. |            |
| Weisz Márton       | 1915. 106/5  | Zaporozsje, Alkotmány-u. 4. |            |

DEGOB Információs Osztály (VII., Bethlen-tér 2., L. 36.) közlése.

## VIDÉKI HITÉLET

### GYŐR

A győri zsidó szervezetek az Anyahitközség vezetésével teljes erővel igyekeznek, hogy a kitűzött céljaikat megvalósítsák. Ezek: a zsidó problémák világos felismerése, komoly kulturális munka, radikális szociális segítés, részvétel a zsidó ujjászületés munkájában és mindez a belső összetartás jegyében. A hitközség vallási életének elmélyítésére a péntek esti istentiszteletek után kedd estét tartunk, amelyeken az imák tartalmát és jelentőségét ismertetjük, továbbá errei híreket, zsidó tárgyu irodalmat olvasunk fel, sabbati és egyéb dalokat tanulunk. A templom bizottság és a Chevra Kadisa sabbat délutánokra Talmud Tóra tanfolya-

mok szervezését indította meg. Jelenleg három ívrit kurzus működik, összesen 40 résztvevővel. Az érdeklődés egyre fokozódik. A Nőegylet jótékonyági munkájához szükséges jövedelmét a barátságos esztendőtki összefogateleken teremti elő. A WTZO fiatalos lendülettel kezdte meg munkáját, heti kulturális összejövetelek, KKL munka a főfeladatai.

A hitközség vezetésének egyik legfőbb gondja, a zsidóság jövőjének biztosítása. Ezért intenzív kezdeményezésükre megalkult a Dunántúl első Termelő Szövetkezete, amely rövid idő alatt minőségi munkát produkált. Az ott készült férfifehérmű egyre megbecsültebb áru lesz az egész Észak-Dunántúlon. Ebben a szövetkezetben 22 asszony dolgozik, akiket eddig a Joit támogatott. Most maguk munkájával tart-

ják el magukat. A *Hitelszövetkezet* hasonlóképpen elősegíti Győr és környéke zsidó iparosainak és kezdő kereskedőinek indulását. A hitközség is új lendülettel kezdte meg munkáját, az ujjáalakuló gyűlésen elhatározták egy Községkerületi Értéktörvény megindítását, továbbá a rendszeres adatgyűjtést az egész hitközségkerületben. Tervbe vették a szövetkezeti tömörülés programját. A helyi MGSZ szervezet a hitközséggel együttműködve előadásorozatok keretében ismerteti az összes errei problémákat és a megvalósítás lehetőségeit. Egyénenként tartottak előadást Gács Teri, Ben Jiszráel, dr. Kertész Sándor, Csi Kolben, dr. Gálos Henrik és Chana Gourfinkel a Demokratikus Nőszövetség izraeli kiküldöttje. A hitközség kezdeményezésére a különböző szervezetek kiküldöttjei közös kulturális bizottságos létesítettek, amely az összes terveket egybehangolja. Most készül a hitközség épületében az összes közös megnyilvánulások nyitánya. Az új kultúrterem a lehető leggyorsabban kiválik, de mégis otthonosan teszi majd lehetővé a helyi zsidóság tanulását, szórakozását és könyvtárhelyiségben pedig az olvasást.

Dr. L. P.

### EGER

December 26-án tartotta meg az egri izr. hitközség általános tisztújító választását. Ujból az agitálásról közismert dr. Kraj Lajost választotta a közösség elnökéül. A tisztikar többi tagjai:

Alélnök: Gáti Béla, pénztáros: Ehrenfeld Sándor, ellenőr: Sándor Imre, gondnokok: Csillag Lajos és Susitzki Andor, előjárók: Kulcsár Sámuel, Kulmán Menyhért, Székely Endre, képviselők: Deutsch Simon, Fischer Gyula, Foltényi Imre, Gertner Béla, Grosz István, Kormos Miklós, Luszlig Sándor, Molnár Andor, Pollák Pál, Sebők Béla, Sugár Bernát, Sugár Zoltán.

A választás lezajlása után az esti órákban tartotta meg az egri hitközség a Chanuka ünnepséget. Banda főkéntor gyűjtötte meg a chanuka gyertyát, majd Gáti Béla alélnök üdvözlő szavai után az Orsz. Iroda küldetésében megjelent dr. Lisszer László rabbi tartalmas beszédében ismertetle a nap jelentőségét. Ezt követően az alélnök felkérésére Banda főkéntor gyönyörű jidás énekekkel szórakoztatta a közönséget.

Az ünnepség az alélnök záró szavai és a Hallelva énekléssel ért véget.

### CELLDÜMÜLK

A celledümülki zsidóközösség agilis közgyűlése sikerült Chanuka ünnepélyt rendeztek, melyen a környék zsidósága is részt vett. Háziasszonyok voltak: Zoliner Izidorné, Liebenau Henrikné és Heimler Józsefné.

## ZSIDÓ DALEST

A

### ZENEAKADÉMIA NAGYTERMÉBEN

1949. január 9-én, vasárnap este 8 órakor  
a zsidó dalművészet kiváló reprezentánsát

## Law Eventov-Edelstajn-t

sikerült IZRAELBE való utazása előtt  
egyetlen hangversenyre megnyerni.

Műsoron:

A HÉBER és JIDDISCH dalművészet gyöngyszemel.

Zongorán és orgonán kísért:

LISZNYAI-SZABÓ GÁBOR a Zeneművészeti Főiskola tanára

JEGYEK ELŐVÉTELÉBEN:

SIGAL MIKSA, Nagyatádi Szabó-utca 37. II. emelet.  
LONDON KÁVÉHÁZ, Andrássy-út 5. Telefon: 427-591.  
THÓMAN PÁL, Király-utca 20. Telefon: 426-301 és a  
Zenekadémia portásánál.